

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 616/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **CONSULTORIO s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 46 298 827, zastúpenej advokátskou kanceláriou **LEGAL CARTEL s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 36 677 175, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Radoslav Kačur, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ek 1250/2020 a jeho uznesení z 26. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ek 1250/2020 a jeho uznesením z 26. januára 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sťažovateľka má voči povinnej [REDAKOVANÉ] pohľadávku na zaplatenie sumy 2 100 eur s príslušenstvom, ktorú pred postúpením pohľadávky na sťažovateľku priznal Okresný súd Dunajská Streda platobným rozkazom č. k. 7 Ro 125/2010 z 26. júla 2010 [REDAKOVANÉ]. Ten v roku 2010 inicioval aj exekučné konanie, avšak exekúcia bola zastavená na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie z 26. júna 2020 podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní

a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“). Po postúpení pohľadávky sťažovateľka v júli 2020 uhradila trovy starej exekúcie vo výške 42 eur súdnemu exekútorovi. V auguste 2020 sťažovateľka podala opätovný návrh na vykonanie exekúcie, ktorým si uplatnila aj náhradu paušálnych trov vo výške 42 eur. Okresný súd Banská Bystrica ju listom zo 4. septembra 2020 vyzval okrem iného na odstránenie väd návrhu v časti nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur v zmysle § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Sťažovateľka vo svojej odpovedi trvala na tom, že má nárok na náhradu uhradených paušálnych trov, že uvedené náklady tvoria príslušenstvo jej pohľadávky a že ich nemožno považovať za trovy exekúcie, pretože vznikli pred začatím konania.

3. Okresný súd uznesením č. k. 22 Ek 1250/2020 z 30. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie o zamietnutí časti návrhu“) vydaným vyššou súdnou úradníčkou návrh sťažovateľky na vykonanie exekúcie zamietol v časti vymáhaného nároku, a to nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur. Napadnutým rozhodnutím okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o zamietnutí časti návrhu.

4. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí stručne zosumarizoval uznesenie o zamietnutí časti návrhu a sťažnosť sťažovateľky, ktorú následne vyhodnotil ako nedôvodnú a v celom rozsahu ju zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Poukázal na priebeh exekučného konania vyplývajúci zo spisu a uzavrel, že vyšší súdny úradník správne zistil skutkový stav veci, urobil z neho správny právny záver a svoje rozhodnutie správne odôvodnil, preto sa sudkyňa s dôvodmi v plnom rozsahu stotožnila. Na zdôraznenie okresný súd uviedol, že dôvodová správa k zákonu o ukončení niektorých exekučných konaní nie je právne záväzným výkladom právnych noriem, ktorý podáva jedine súd. Úmysel zákonodarcu v nej vyjadrený vnímal súd kriticky vzhľadom na jej nekorešpondovanie s normatívnym textom zákona, čo ilustroval tromi príkladmi (§ 5, § 6 a § 9 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní).

5. K uhradeným trovám *ex lege* ukončenej starej exekúcie súd uviedol, že sťažovateľka ako oprávnená nedisponuje na túto sumu 42 eur spôsobilým exekučným titulom proti povinnej. Upovedomenie o zastavení starej exekúcie s výzvou na úhradu paušálnych trov je exekučným titulom oprávňujúcim súdneho exekútora vymáhať ich od oprávneného, avšak povinného nezaväzuje k plneniu ani sa mu nedoručuje. Úhradou paušálnych trov oprávneným súdnemu exekútorovi podľa okresného súdu nedochádza k prechodu práva z exekučného titulu (na oprávneného) ani k prechodu uloženej povinnosti z exekučného titulu (z oprávneného na povinného). Z § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní bez pochybností vyplýva, že oprávnený okrem náhrady súdneho poplatku za návrh nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Uvedené náklady oprávneného nie je podľa tohto ustanovenia možné uplatňovať. Podľa súdu došlo týmto zákonom v podstate k legálnej definícii pojmu „nemajetnosť“, a teda skutkového stavu, pri ktorom dochádza k zastaveniu exekúcie. Svedčí tomu nepochybne zákonná prezumpcia podľa § 3 ods. 2 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okresný súd pri rešpektovaní očakávaní oprávneného na vymoženie pohľadávky pripomenul ohraničenie ich trvania a legitímnosť požiadavky zákonodarcu na ohraničenie trvania exekúcie, ako je to aj v § 61n ods. 1 písm. c) a d) Exekučného poriadku. Oprávnený má možnosť opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie, náklady s tým vzniknuté však znáša sám bez ohľadu na ich charakter, pretože vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu neúspešný. Okresný súd nepovažoval za legitímne prenášanie nákladov spojených s opakovaným vedením exekúcie z oprávneného na povinného, pokiaľ oprávnený nie je s vedením exekúcie úspešný.

6. K odkazovaným uzneseniam ústavného súdu okresný súd popri poznámke, že rozhodnutia súdov nie sú formálne uznané za prameň práva, a pri poukázaní na čl. 2 ods. 3 základných princípov Civilného sporového poriadku uviedol, že išlo o odmietnutie ústavných sťažností ako zjavne neopodstatnených. Ich podstatou bolo namietanie zásahov do práv sťažovateľov upovedomeniami o zastavení starej exekúcie vydanými podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, a nie nárok oprávneného na vymáhanie trov starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, a preto vo všeobecnosti okresný súd považoval za spornú možnosť považovať ich za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Pri absencii bližšieho odôvodnenia ústavným súdom uvedenej vety (o možnosti uplatniť si v rámci „repodania“ návrhu na vykonanie exekúcie aj nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie, pozn.) je sťažovaná pozícia exekučného súdu pri dôkladnom odôvodnení svojho odklonu. Ústavným súdom naznačená možnosť podľa okresného súdu neimplikuje hneď následok, že k jeho uznaniu dôjde, pretože rozhodnutie o priznaní nároku oprávnenému je ponechané príslušnému súdu.

7. Na základe týchto dôvodov okresný súd uzavrel, že v novom exekučnom konaní nemá sťažovateľka nárok na vymoženie náhrady paušálnych trov starej exekúcie, ktoré uhradila súdnemu exekútorovi na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie, od povinného.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom, svoje rozhodnutie neodôvodnil žiadnym zákonným ustanovením, ale subjektívnym názorom sudcu, nerešpektoval účel a zámer zákonodarcu ani právny a záväzný názor ústavného súdu. V konkrétnostiach ďalej argumentuje:

a) Nezákonnosť uznesenia o zamietnutí časti návrhu a napadnutého rozhodnutia spočíva najmä v svojoľnej interpretácii § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okresný súd rozhodol v rozpore s účelom zákona o ukončení niektorých exekučných konaní zjavne bez oboznámenia sa s dôvodovou správou. Zákonodarca podľa sťažovateľky nehovorí o nemožnosti oprávneného pri podaní opätovného návrhu uplatniť si paušálne trovy starej exekúcie. Paušálne trovy starej exekúcie uhradené pred podaním opätovného návrhu nie je možné považovať za trovy spojené s podaním nového návrhu na vykonanie exekúcie, pretože je to v rozpore s § 195 Exekučného poriadku a s § 251 Civilného sporového poriadku. Za trovy exekúcie ich nemožno považovať tiež preto, lebo nevznikli v konaní samotnom, ale pred jeho začatím. Paušálne trovy starej exekúcie ako pohľadávka súdneho exekútora voči oprávnenému zanikajú úhradou súdnemu exekútorovi, a tým sa transformujú na príslušenstvo pohľadávky oprávneného proti povinnému podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Následne je ich hodnotu možné uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie ako príslušenstvo pohľadávky vo forme nákladov spojených s jej vymáhaním a § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní to nevyklučuje, hoci o príslušenstve pohľadávky nepojednáva.

b) Nerešpektovanie záväzného názoru ústavného súdu sťažovateľka pozoruje v neprihliadnutí na stanovisko ústavného súdu vyjadrené v závere viac ako 60 rozhodnutí o tom, že nič nebráni oprávnenému, aby si uplatnil svoje majetkové práva – uhradené paušálne trovy starej exekúcie v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie (ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky).

c) Dôvody rozhodnutí okresného súdu sú podľa sťažovateľky neopodstatnené, nezmyselné. Okresný súd nechránil právo sťažovateľky na súdnu ochranu pri uplatňovaní jej práva na priznanie náhrady trov starých exekúcií, ktoré bola povinná zaplatiť pod hrozbou exekúcie.

d) Okresný súd nepriznaním náhrady uhradených paušálnych trov starej exekúcie zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľky, čím sa jej majetok zmenšil, hoci si podľa ustanovení zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a podľa opakovane vyjadreného názoru ústavného súdu tieto mohla uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie proti povinnej. Nezákonným rozhodnutím ju okresný súd obral o možnosť uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý jej zo zákona patrí, a preto porušil aj označené hmotné práva sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľka v návrhu petitu uvádza, že k porušeniu označených práv došlo len postupom okresného súdu, z odôvodnenia však vyplýva, že brojí proti uzneseniu o čiastočnom zamietnutí návrhu a proti napadnutému rozhodnutiu. Výslovne sa však domáha len zrušenia napadnutého rozhodnutia, preto ústavný súd pri viazanosti rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti považoval toto rozhodnutie za predmet ústavnej sťažnosti (bod 1). Navyše, proti uzneseniu o zamietnutí časti návrhu vydanému vyšším súdnym úradníkom mala sťažovateľka opravný prostriedok – sťažnosť, ktorú využila a o ktorej rozhodoval sudca okresného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že v súlade so zásadou subsidiarity nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu o zamietnutí časti návrhu, a preto by ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd identifikoval aj nedostatok v náležitostiach plnomocenstva udeleného advokátovi, ktoré bližšie neobsahuje označenie rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu porušovateľa, ktorými boli porušené základné práva a slobody. Zistené formálne nedostatky ústavnej sťažnosti však nemajú vplyv na výsledok jej posúdenia, pretože aj po ich odstránení by ústavný súd dospel k ďalej uvedenému záveru.

11. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd bude zaoberať podstatnou argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, považuje za potrebné zdôrazniť, že ho nemožno považovať za ďalšiu „super revíziu“ inštanciu v systéme justície. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí ústavný súd mimo sústavy všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“) a je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

12. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

III.1. K porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o čiastočnom zamietnutí jej (opakovaného) návrhu na vykonanie exekúcie. Podľa názoru sťažovateľky vydal všeobecný súd napadnuté rozhodnutie na podklade svojvoľnej interpretácie § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, v rozpore s účelom tohto zákona, zjavne bez poznania dôvodovej správy k tomuto zákonu a pri nerešpektovaní záväzného názoru ústavného súdu. Nepri znal jej paušálne trovy starej exekúcie, ktoré bola povinná uhradiť súdnemu exekútorovi a na ktorých náhradu má zákonný nárok.

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

15. Výkon vykonateľného rozhodnutia súdu sa musí považovať za integrálnu súčasť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, inak záruky, ktorými toto ustanovenie v spojení s ostatnými článkami siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, by stratili svoj dôvod na existenciu v ústave, a preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnuté vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (I. ÚS 18/2000).

16. Ústavný súd po oboznámení sa s uznesením o zamietnutí sťažnosti, ktoré posudzoval v spojení s uznesením o zamietnutí časti návrhu (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami, ktoré sťažovateľka predniesla v jej podaniach. Zrozumiteľným spôsobom poukázal na obmedzenia pre prijatie záveru o záväznosti výkladu normatívneho textu obsiahnutého v dôvodovej správe zákona o ukončení niektorých exekučných konaní vo vzťahu k rozhodovacej právomoci všeobecného súdu. Ako ústavný súd na inom mieste uviedol, práca s dôvodovou správou na účely výkladu normatívneho textu má svoje vnútorné aplikačné limity. Spravidla o nej možno uvažovať v prípadoch, ak znenie normatívneho textu

pripúšťa viacero výkladových alternatív. Z odôvodnenia vyplýva, že okresný súd sa s dôvodovou správou oboznámil, keď odkazoval na jej konkrétne časti, ktoré porovnával so zákonným znením.

17. Na sťažovateľkinu podstatnú argumentáciu o trovách starej exekúcie ako príslušenstve pohľadávky okresný súd uviedol relevantné argumenty o nedostatku exekučného titulu proti povinnej na zaplatenie trov starej exekúcie. Poukázal tiež na širšie okolnosti obmedzenia trvania očakávania sťažovateľky na vymożenie pohľadávky v dôsledku zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ako aj na nemożnosť prenášania nákladov (neúspešnej) sťažovateľky zo starej skončenej exekúcie na povinnú v opätovnej exekúcii. Ústavný súd takéto odôvodnenie nehodnotí ako svojvoľné, pretože úvahy okresného súdu sú rozumným postupom vyvoditeľné zo skutkových okolností prípadu a sú s ním dostatočne previazané.

18. Hoci rozhodnutie okresného súdu a jeho odôvodnenie vyznieva v neprospech právneho názoru predkladaného sťažovateľkou, nemožno ani jej úvahám uprieť určitý racionálny základ. Ústavný súd však nevidí na tomto mieste priestor pre vstup do úvah o správnosti či opodstatnenosti výkladových alternatív v zmysle požiadavky sťažovateľky, ak okresným súdom zvolený výklad nie je arbitrárny, nevedie k absurdným dôsledkom a je dostatočne odôvodnený.

19. Ako správne sťažovateľka poukazuje, ústavný súd v nedávnej dobe opakovane odmietol ústavné sťažnosti oprávnených namietajúcich porušenie ich základných práv v exekučnom konaní výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií vydaných súdnymi exekútormi podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Ústavný súd v nich vyslovil názor, že „sťažovateľovi nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky“. Tento názor však nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prerokovanej veci.

20. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (*ratio decidendi*), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Už citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (IV. ÚS 512/2021).

21. Okresný súd sa s argumentom sťažovateľky o právnej záväznosti názoru ústavného súdu vysporiadal ústavne prijateľným spôsobom a nie je dôvod na tomto mieste opakovať jeho už zhrnuté úvahy. Nosný záver okresného súdu, že v novom exekučnom konaní nemá sťažovateľka proti povinnej nárok na vymożenie náhrady paušálnych trov starej exekúcie, ktoré uhradila súdnemu exekútorovi na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie, nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania či tzv. starých exekúcií (bližšie napr. I. ÚS 224/2020) a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie.

22. Vo výsledku ústavný súd nezistil, že by súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľke vykazovala nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil

dôvody, pre ktoré sťažnosti podanej sťažovateľkou proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky nevyhoveli a túto zamietol. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

23. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v tomto prípade žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi postupom okresného súdu, ktorý vyústil do napadnutého rozhodnutia, a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu práva vlastniť majetok a práva na ochranu majetku:

24. Sťažovateľka porušenie označených hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) argumentačne odvíjala z prevažnej časti od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Tvrdila, že došlo k nezákonnému zásahu do jej majetkovej sféry a k zmenšeniu majetku v dôsledku odobratia možnosti uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý jej podľa zákona a judikatúry ústavného súdu patrí. Samostatnú argumentáciu bližšie nerozvinula.

25. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv. Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv napadnutým rozhodnutím a postupom okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv. Okresný súd sťažovateľku neobral o možnosť uplatniť si dotknutý nárok na súde, o čom svedčí skutočnosť, že o jej podanom opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie rozhodoval. Vo výsledku iba čiastočne nepriznal jej uplatnenému právu súdnu ochranu.

26. Navyše, podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka sčasti nerozlišuje, že k zmenšeniu jej majetku došlo už v dôsledku upovedomenia súdneho exekútora o zastavení exekúcie, ktorý sa riadil jednoznačným znením zákona. Je pochopiteľné, že tento zásah do majetkovej sféry sa sťažovateľka snažila napraviť v právnej rovine prenesením tohto bremena na povinnú v opätovnej exekúcii. Tým by do budúca získala vyhliadku aj fakticky dosiahnuť rovnakú pozíciu, v akej bola pred zastavením starej exekúcie. Okresný súd však tento postup napadnutým rozhodnutím neodobril.

27. Ústavný súd nad rámec už uvedeného v ďalšom považoval za potrebné vyjadriť sa aj k možnosti porušenia hmotných práv postupom okresného súdu.

28. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), a preto posudzuje námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 20 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa týchto článkov rovnakým skutkovým stavom.

29. V okolnostiach veci sa sťažovateľka domáha ochrany vlastníckeho práva v jeho prvej chránenej zložke ako vlastníckeho práva ku konkrétnej veci alebo k právu, špecificky v znení z tejto zložky vyplývajúceho odvodeného práva, resp. legitímneho očakávania nadobudnúť majetok. Z judikatúry ESLP vyplýva, že dôležitým obmedzením ochrany vlastníctva je požiadavka, aby majetok existoval. Z čl. 1 dodatkového protokolu nevyplýva právo nadobúdať majetok. Pojem majetok sa môže vzťahovať na „skutočný majetok“ a na „majetkové hodnoty“ vrátane pohľadávok, na ktorých základe sťažovateľ môže prinajmenšom tvrdiť svoje „legitímne očakávanie“ skutočného užívania práva vlastníť majetok.

30. Budúce právo môže byť považované za majetok, pokiaľ už bolo nadobudnuté alebo ak je predmetom pohľadávky, ktorá je určitá. Ochrana poskytovaná čl. 1 dodatkového protokolu sa za istých okolností môže vzťahovať aj na „legitímne očakávanie“, ktorého predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty. V prípade, že majetkový záujem má charakter pohľadávky, možno predpokladať, že dotknutá osoba má „legitímny záujem“, pokiaľ má tento záujem dostatočný základ vo vnútroštátnom práve, napr. ak je potvrdený ustálenou judikatúrou súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52). O existencii „legitímneho očakávania“ však nie je možné hovoriť, ak panujú rozpory o tom, ako má byť vnútroštátne právo vykladané a uplatňované, a ak vnútroštátne súdy definitívne odmietli argumenty predložené v tomto ohľade sťažovateľom (Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008, č. 55179/00, § 50 – § 52, Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65), a preto je dôležité odpovedať na otázku, či sa za daných okolností sťažovateľka stala nositeľkou opodstatneného záujmu chráneného čl. 1 dodatkového protokolu.

31. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

32. Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to zaplatený súdny poplatok. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj dôvodová správa. V nej zákonodarca len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

33. Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdiť však (opakovane) neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti prijatím zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie proti povinnej v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľka nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021 a IV. ÚS 512/2021.

34. Všeobecné pravidlo pre rozlíšenie, kedy je pohľadávka dostatočne určitá a kedy je skôr v polohe nádeje, je, že pokiaľ bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1261.). V okolnostiach prípadu je situácia špecifická tiež tým, že ide o exekučné konanie, v ktorom sa má posúdiť priznanie majetkového práva. Vyhovenie zamietnutej časti návrhu sťažovateľky by znamenalo poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie aj na uplatňovanú sumu 42 eur. Poverenie však nie je „klasickým“ súdnym rozhodnutím, ale ide o individuálny právno-aplikačný akt adresovaný súdnemu exekútorovi, ktorý nemá priame právne účinky proti osobe povinného, nie je rozhodnutím vo veci samej a nezakladá prekážku *res iudicata* (ŠTEVČEK, M., KOTRECOVÁ, A., TOMAŠOVIČ, M., MOLNÁR, P. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár*. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 275.). Podľa názoru ústavného súdu preto nie je vhodné, aby sa spomenuté pravidlo malo zodpovedajúco vzťahovať aj na takéto rozhodnutie exekučného súdu, ktorým sa potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie a ktoré môže byť v ďalšom priebehu exekúcie prehodnotené. Určujúcim pre potreby súdnej praxe by v tejto súvislosti mohli byť skôr uznesenia exekučného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie alebo o zastavení exekúcie, z ktorých môže tiež vyplývať spôsob posudzovania uplatnených súm predstavujúcich pôvodne trovy starej exekúcie.

35. Sťažovateľka neuviedla, že by zo strany okresného súdu došlo v iných prípadoch tvoriacich ustálenú prax k prijatiu takého výkladu, v zmysle ktorého by priznával náhradu tejto sumy pôvodných trov starej exekúcie proti povinným po podaní opätovného návrhu (napríklad ako príslušenstvo podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), teda že by poveroval súdnych exekútorov na vykonanie exekúcie. Skôr naopak, sama sťažovateľka naznačuje prax okresného súdu založenú na výklade v neprospech tohto záveru. Ani už spomenutá judikatúra ústavného súdu nesvedčí o tom, či v skutočnosti okresný súd opätovné návrhy na vykonanie exekúcie obsahujúce sumy pôvodne predstavujúce trovy starej exekúcie vybavuje poverením súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, prípadne že by takýto spôsob rozhodovania okresného súdu považoval za správny alebo ústavne súladný.

36. V súhrne zo sťažovateľkou odkazovanej judikatúry ústavného súdu, zo zákonnej úpravy alebo z rozhodovacej praxe exekučného súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že by nádej sťažovateľky na získanie majetkového práva dosahovala takú úroveň, že by mala byť premietnutá do reálneho priznania, resp. vymoženia uplatnenej sumy. Jej záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ na to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“. Hoci právna úprava zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie sťažovateľkinho majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, ako aj napadnuté rozhodnutie sú založené na výklade, ktorý priznanie náhrady takýchto konkrétnych nákladov neuznáva a striktno vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. Ústavný súd za takéhoto stavu preto uzatvára, že sťažovateľka v prerokovanej veci sa v nádeji na vymoženie náhrady trov starej exekúcie nestala nositeľkou „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

37. Bez významu nie je ani skutočnosť, že sťažovateľka sa uchádza o ústavnú ochranu v súvislosti s právnou vecou, ktorej podstatou je nárok v sume 42 eur, t. j. ide nepochybné o právnú vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016).

38. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu